

Wyróżnienie, kategoria szkół ponadgimnazjalnych

*"Trwałość wspomnień
zapewnia nam wytrwałość w życiu."*

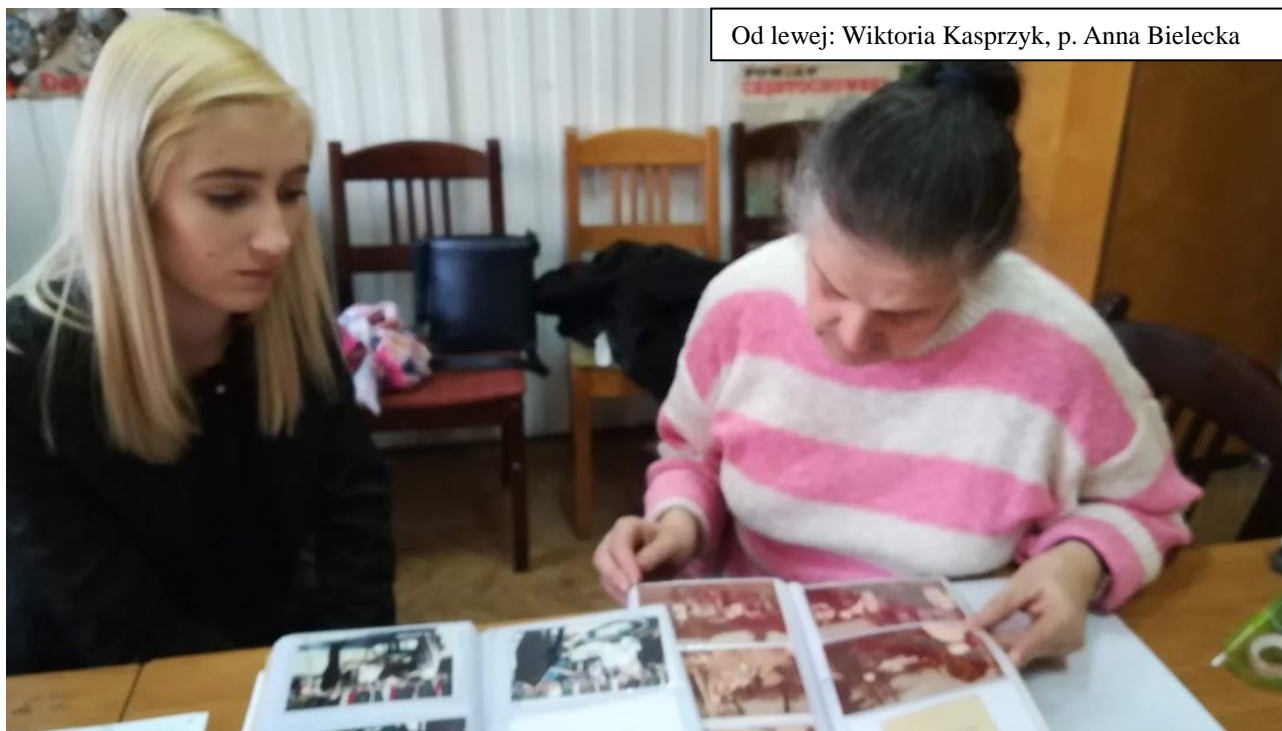
Kamila Kampa

„BO W GRUPIE JEST SIŁA”

DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA RODZINA KATYŃSKA W CZĘSTOCHOWIE

Katyń. Zadajemy sobie pytanie: Co to tak naprawdę jest!? Co jest prawdą, a co fałszem? Katyń - jak podają źródła historyczne jest to miejscowość w Federacji Rosyjskiej położona 12 km na zachód od Smoleńska. Wyrażenia „Katyń” i „Las Katyński” są używane metonimicznie na określenie zbrodni katyńskiej jako całości, dokonywanej w 1940 roku w różnych miejscach ZSRR i polegającej na wymordowaniu przez NKWD przeszło 21,5 tys. polskich jeńców wojennych i więźniów na mocy decyzji najwyższych władz Związku Radzieckiego zawartej w uchwale Biura Politycznego KC WKP z 5 marca 1940 roku (tzw. decyzja katyńska).¹

Wspomnienie pani Anny Bieleckiej

Od lewej: Wiktoria Kasprzyk, p. Anna Bielecka

prezesa Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbrodnia_katy%C5%84ska [dostęp 20.02.2019 r.]

Pani Anna Bielecka to nauczycielka, członek – założyciel Rodziny Katyńskiej, długoletnia sekretarz w Zarządzie Stowarzyszenia, bardzo mocno zaangażowana w pracę na rzecz Stowarzyszenia, obecnie prezes Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie. Jej dziadek ppor. Mikołaj Rudenko został zamordowany w Katyniu.²

Katyn „zbrodnia bez kary”. Dlaczego? „Rosjanie wypierali się tego czynu, zrzucili winę na Niemców. Kiedy się przyznali, że to oni, śledztwo było już zamknięte. Nie można nikogo ukarać, ponieważ zbrodnia uległa przedawnieniu. Niemców na terenie Rosji wtedy już nie było. Dowodem zbrodni, że to Rosja są znalezione przy zabitych podczas ekshumacji wycinki gazet z 1940 roku. Ponadto wskazuje na ten okres również wiosenny strój, który mieli na sobie polegli żołnierze”.~ mówi p. Anna Bielecka.

Dlaczego doszło do tej zbrodni? „Ofiarami byli uczestnicy wojny z 1920 roku. Moim zdaniem Stalin chciał zlikwidować swoich przeciwników. Wymordowana została polska inteligencja: naukowcy, lekarze, inżynierowie, prawnicy, nauczyciele, urzędnicy państwowi, przedsiębiorcy, przedstawiciele wolnych zawodów.”~

„Babcia pokazując mi kawałek gazety „Gońca” opowiadała, że dziadek zginął w Katyniu, mówiła o wywózce na Syberię - było zastrzeżenie - pamiętaj nie mów nikomu, bo mogą być kłopoty, można stracić pracę, mieszkanie, a nawet życie.”

Po 1989 roku było lepiej, można było rozmawiać na temat Katynia. W okupacyjnej prasie Niemcy zaczęli sukcesywnie ogłaszać listy z nazwiskami ponad 4000 ekshumowanych ofiar, więc rodziny zaczęły się interesować, pytać, szukać informacji o swoich bliskich. Najpierw podejrzewali, że to byli jeńcy z trzech obozów, okazało się jednak, że wszyscy zamordowani byli wcześniej więźniami w obozie w Kozielsku, skąd przychodziły od nich listy. Były pytania do Czerwonego Krzyża, poszukiwania przez znajomych, przyjaciół, rodzinę. Niestety, się nie udało... Dopiero po 1989 roku rodziny ofiar Zbrodni Katyńskiej zaczęły się ujawniać, można było zacząć tworzyć pierwsze Rodziny Katyńskie.” - wspomina p. Anna Bielecka.

Krótką historia powstania Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie

Historia powstania „Rodziny Katyńskiej” w Częstochowie rozpoczęła się w roku 1943, kiedy to w miejscowej gazecie „Goniec Częstochowski” zostały ogłoszone imienne listy oficerów WP pomordowanych w lesie Katyńskim, pogrzebanych w odkrytych przez Niemców dołach śmierci.³

² Rodziny Katyńskie, op. cit. s.63.

³ Rodziny Katyńskie s. 69.

Wtedy właśnie rodziny pomordowanych zaczęły się spotykać i wymieniać posiadane wiadomości o losach swoich bliskich. Były to pierwsze kontakty niezorganizowanych, ale skonsolidowanych rodzin, które trwały nawet przez cały trudny okres 45 lat PRL-u, kiedy każda zmianka o tej zbrodni groziła prześladowaniami ze strony ówczesnej władzy komunistycznej. Dopiero wydarzenia roku 1989 stworzyły wreszcie możliwości powstania oficjalnych stowarzyszeń Rodzin Katyńskich w całej Polsce.⁴

Inicjatorką powstania Rodziny Katyńskiej była pani Anna Lechowicz, córka zamordowanego inż. Jana Staniewicza. Stowarzyszenie powstało w kwietniu 1990r., w siedzibie Muzeum Częstochowskiego. 10 października 1990r. odbyły się pierwsze wybory zarządu stowarzyszenia w wyniku których zostali wybrani prezes Zbigniew Ziętał, wiceprezes Anna Lechowicz, sekretarz Jerzy Rudenko. Walne zebranie odbyło się 24 października 1990r. które zatwierdziło projekt statutu. Najważniejsze cele i zadania Stowarzyszenia wynikające ze statutu to:

- wyjaśnienie prawdy i utrwalenie pamięci w społeczeństwie o katyńskiej tragedii narodowej,
- trwałe upamiętnianie miejsc męczeństwa i kaźni,
- domaganie się zadośćuczynienia dla rodzin, które w wyniku tej zbrodni straciły swych najbliższych.⁵

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Sądzie Wojewódzkim w Częstochowie 19 listopada 1990 roku. Osobowość prawną uzyskało 29 stycznia 1991 roku.⁶

Pierwsze uroczyste uhonorowanie pamięci pomordowanych oficerów i policjantów z obozów Kozielsk, Starobielsk i Ostaszków zostało zorganizowane przez zarząd stowarzyszenia w kwietniu 1991 roku na placu kościoła p.w. Św. Jakuba w Częstochowie. W miarę rozwoju działalności Stowarzyszenia zrodził się pomysł zbudowania na cmentarzu Kule pomnika pamięci pomordowanych naszych ojców i mężów. Pomnik został wykonany według projektu mgr inż. Władysława Łydzby. Odślonięcie i poświęcenie pomnika nastąpiło 23 września 1993 roku. Ceremonii przewodniczył ks. arcybiskup obecnie senior Stanisław Nowak w obecności księdza prałata Zdzisława Peszkowskiego - krajowego kapelana Rodzin Katyńskich, który był jednym z ocalonych więźniów Kozielska przebywał tam jako wojskowy zmarł w 2007 roku. Jest pochowany w Świątyni Opatrzności Bożej w Wilanowie. Ks. Prałat dr Franciszek Dylus to obecny kapelan Rodziny Katyńskiej. Pomnik powstał głównie ze składek Stowarzyszenia Rodzina Katyńska przy pomocy finansowej władz wojewódzkich, miejskich i sponsorów.⁷

Jesienią 1994 roku została podjęta przez członków Stowarzyszenia uchwała o ufundowaniu sztandaru, odznaki Stowarzyszenia oraz tzw. logo. Uchwała została

⁴ Rodziny Katyńskie op.cit. s.61.

⁵ Rodziny Katyńskie op.cit. s.61.

⁶ Rodziny Katyńskie op.cit. s.61.

⁷ Rodziny Katyńskie op.cit. s.62.

zrealizowana dzięki autorowi projektu harcmistrzowi Ryszardowi Jakubiakowi. Poświęcenie i wręczenie sztandaru odbyło się 21 kwietnia 1995 roku na placu Pamięci Narodowej. Ponadto w 1998 roku z inicjatyw Stowarzyszenia z pomocą byłego wojewody Szymona Giżyńskiego (obecnie posła na Sejm), uhonorowano tablicami pamiątkowymi zamordowanych na wchodzie 23 nauczycieli ze szkół ziemi częstochowskiej.⁸

Sztandar został oddany pod opiekę Zespołu Szkół Technicznych w Częstochowie, gdyż liczebność członków Rodziny Katyńskiej ciągle się zmniejsza.

Stowarzyszenie Rodziny Katyńskiej w Częstochowie w okresie 10 lat swojej działalności powiększyło stan z 19 osób do 124 członków zwyczajnych i 21 honorowych.⁹

Obecnie nasza Rodzina liczy ok. 60 członków. Jest nas coraz mniej gdyż: „po prostu wymieramy”.~ mówi p. Anna Bielecka.

Stowarzyszenie Rodzina Katyńska w Częstochowie nigdy nie szczędziło sił, aby wspomnienia o pomordowanych w Katyniu nie poszły w zapomnienie. W 2006 r. dzięki wsparciu finansowym ze strony Urzędu Miasta Częstochowy wydana została książka „Mężom i Ojcom Naszym” pod redakcją Tomasza Mysłka i Zbigniewa Ziętałi.

W 2010 roku z inicjatywy ówczesnego dyrektora Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych w Częstochowie – mgr. inż. Piotra Galewicza oraz nauczycieli i uczniów - powstał pomysł stworzenia placu upamiętniającego pomordowanych w Katyniu. Bodźcem do podjęcia tych działań była 70. rocznica zbrodni. Powstał komitet organizacyjny, w skład którego weszli (dyrektor Galewicz, p. Rafał Piotrowski (obecnie dyrektor ZST), p. Agnieszka Burzyńska (obecnie wicedyrektor ZSSB). Pierwsze spotkanie organizacyjne odbyło się 18 lutego 2010 roku, celem wyznaczenia i zagospodarowania terenu wyznaczonego przez Urząd Miasta, przy trasie DK-1.¹⁰

Pierwotny plan zakładał posadzenie 70 dębów na 70. rocznicę mordu, dużej tablicy oraz 70 małych tabliczek upamiętniających pomordowanych. Jednak katastrofa samolotu w Smoleńsku z 96 osobami na pokładzie spowodowała, iż posadzono dwa kolejne dęby upamiętniające prezydenta Lecha Kaczyńskiego i prezydenta RP na uchodźctwie Ryszarda Kaczorowskiego oraz przygotowano drugą tablicę pamiątkową.

„W akcję zaangażowała się bardzo aktywnie młodzież z różnych szkół - pisali biogramy ofiar zbrodni katyńskiej, sadzili młode dęby w przygotowanych miejscach. Pracę uczniów koordynował p. Rafał Piotrowski. Do niewielkiej siedziby Stowarzyszenia przychodziła młodzież w takich ilościach, że pokój wydawał się jak z gumy.”~ wspomina p. Anna Bielecka.

⁸ Rodziny Katyńskie op.cit. s.62.

⁹ Rodziny Katyńskie op.cit. s. 63.

¹⁰ Rodowód Rodzin Katyńskich – s.105.

Federacja Rodzin Katyńskich uczestniczy we wszystkich uroczystościach upamiętniających bohaterską śmierć Polaków, ale jak wspomniała p. Anna Bielecka z roku na rok jest coraz mniej członków.

Pamiętajmy, wspominajmy, doszukujmy się prawdy. Jeżeli będziemy o niej mówić ona wciąż będzie żyła w nas.

Bibliografia:

1. Wspomnienie p. Anny Bieleckiej – prezesa Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie oraz zdjęcia archiwalne Stowarzyszenia
2. Mężom i Ojcom Naszym. Red. Tomasza Mysłka i Zbigniewa Ziętała, Częstochowa, 2006
3. Rodziny Katyńskie. Red. Włodzimierz Dusiewicz, Andrzej Spanily, Gdynia, 2001
4. Rodowód Rodzin Katyńskich. 2018, ROK VI NR.6, str.105-107